

Sizi rahatsız etmeye geldim!
Ali Şeriatî

Fecr Yayınları 158
ALİ ŞERİATİ
Bütün Eserleri 18

İslambilim III

Eserin Orijinal Adı
İslam Şinâsî III

Tercüme
Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç

Editörler
Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç
Prof. Dr. Derya Örs

Tashih ve Redakte
Doç. Dr. Murat Demirkol

© FCR Yayın Reklam Bilgisayar Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.
Sertifika No: 13178

ISBN 978-605-9652-59-9

3. Baskı: Aralık 2017

Kapak ve İç Konsept: TN İletişim
Sayfa Düzeni: FCR
Baskı: Aydan Basın Yayın Ltd. Şti.
Örnek Sanayi Sitesi Alinteri Bulv. 364. Sk. No: 4
Tel: 0312. 354 46 27 Ostim/Ank.

**FCR Yayın Reklam Bilgisayar
San. ve Tic. Ltd. Şti.**

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sok. No:
14/1 Ulus - Altındağ / Ankara
Tel : 0312. 310 08 60
Faks : 0312. 311 47 89
web : www.fcr.com.tr
e-posta : fcr@fcr.com.tr

ALİ ŞERİATİ

İslam Bilim III

FEQR

Ankara 2017

İÇİNDEKİLER

- 06 Ali Şeriatı
- 07 Yayıncının Notu
- 10 Farsça Yayıncının Notu

ON DOKUZUNCU DERS

- 13 **Kapitalizm, Artık Değer**
- 40 İş ve Üretim Meselesi ve İşçiyle İlgisi

YİRMİNCİ DERS

- 93 **İslam Öğretisinin Yetiştirdikleri**
- 51 Peygamber'in Örnek Ashabı

YİRMI BİRİNCİ DERS

- 71 **Biz Aydınların Muhatapları**

YİRMI İKİNCİ DERS

- 93 **Tarihsel Belirlenim**
- 102 Determinizm Nedir?

YİRMI ÜÇÜNCÜ DERS

- 121 **Toplumsal Diyalektik, Sosyalizm, Mülkiyetin Reddi**

YİRMI DÖRDÜNCÜ DERS

- 153 **Uzlaşa Kapitalizmi**
- 153 **Faşizm Meselesi**

YİRMİ BEŞİNCİ DERS

169 Kapitalizmin Aklının Başına Gelmesi

102 Determinizm Nedir?

YİRMİ ALTINCI DERS

193 Enbiya Suresi'nin Tefsiri

YİRMİ YEDİNCİ DERS

217 Egzistansiyalizm Ekolü

EKLER

265 Yirmi Üçüncü Dersin Soru ve Cevapları

283 Yirmi Dördüncü Dersin Soru ve Cevabı

301 Resimler

ALİ ŞERİATI

23 Kasım 1933'te Horasan eyaletine bağlı Sebzivar'ın Mezinan köyünde dünyaya geldi. 1950'de Meşhed'deki Öğretmen Koleji'ne girdi. 1952'de Meşhed yakınlarındaki Ahmedâbâd köyünde öğretmenliğe başladı. 1955 yılında Mekteb-i Vâsita'yı yazdı. Ebu-zer-i Gıfari'yi tercüme etti. 1956'da Meşhed Üniversitesi'ne girdi. Ulusal Direniş Hareketi'ne üye olduğundan, babası ve diğer üyelerle birlikte tutuklandı, altı ay tutuklu kaldı. 1959'da Alexis Carrel'den Dua'yı tercüme etti. Üniversiteden başarıyla mezun oldu. 1960'ta Fransa'ya gönderildi, orada sosyoloji ve dinler tarihi üzerine çalıştı. Cezayir Kurtuluş Hareketi'ne aktif olarak katıldı. Bu faaliyetlerinden dolayı Paris'te tutuklandı; bu arada birçok makale, konuşma ve çevirisi değişik dergilerde yayımlandı. Sosyoloji ve dinler tarihi alanında doktorasını tamamlayarak 1962'de İran'a dönerken sınırda tutuklandı; aylarca hapiste kaldı. Hapisten çıktıktan sonra öğretmenlik yapmaya başladı ve Meşhed Üniversitesi ve diğer merkezlerde konferanslar verdi. Hüseyiniye-i İrşad 1973 Eylül'ünde kapatıldı. Savak, Şeriatı'yi aramaya başladı. Kendisini bulamayınca babasını tutukladı. Babası bir yıl kadar hapsedildi. Şeriatı teslim oldu ve on sekiz ay hücrede kaldı. 1975-77 arası Savak'ın takibinden sürekli kaçıp başkalarının evlerinde kalarak çalışmalarına devam etti. Sabahlara kadar süren konuşmalar yaptı. 16 Mayıs 1977'de Avrupa'ya hicret etti. Otuz gün sonra İngiliz İstihbaratı'nın yardımıyla Savak tarafından şehit edildi.

YAYINCININ NOTU

Yayınevimiz, Şeriatî düşüncesini külliyat olarak okurlarına sunmakla önemli bir hizmet vermektedir. Merhum Şeriatî, dünyanın bugün yaşayan iki önemli medeniyeti olan, İslam ve Batı medeniyetini yakından tanıma fırsatı bulmuş ender şahsiyetlerden biridir. Dahası, bir sosyolog gözüyle incelediği konuları, dahiyane bir düşünce iççiliği ile işlemiş ve Fars edebiyatının kendisine kazandırdığı akıcı üslupla ortaya koymuştur. Bilimsel liyakati, özgün bakış açısı, dindarlığı ve inandığı doğrular uğruna can verecek kadar yürekli kişiliği ile sadece İran gençliğini arkasından sürüklemekle kalmamış, dünya Müslümanlarının öze dönüş çabasına katkıda bulunarak bir döneme damgasını vurmuştur. Onun bu özgün ve özgürlükçü tutumu, sadece İslam düşmanlarının tepkisini çekmekle ve onlar tarafından şehit edilmekle kalmamış, dost ve kardeş bildiği Müslümanlardan da çok büyük tepkiler almıştır. Çünkü onun düşünceleri, Batılı saldırı karşısında çok derin ve güçlü bir mukavemet oluştururken İslam gelenegini kirleten ve çöküntüye sebep olan bidat ve hurafelere de ağır darbe indiriyordu. Tabii bu da bilinçsiz kesimler nezdinde İslam'ın kendisine yapılan bir saldırı olarak algılanıyordu.

Kendi tabiriyle içinde doğup büyüdüğü geleneksel Safevî Şiîliğine yönelttiği eleştiriler yüzünden İran'da dışlanırken, Şiî bakış açısı nedeniyle de Sünnî dünyadan önemli tepkiler almıştır. Ancak Şeriatî, her ne kadar Ali Şiası ve Safevî Şiası ayrımı yapsa ve Safevî Şiîliğini eleştirse de eleştirdiği düşünceden bütünüyle kurtulamamış ve söz konusu etkilerle Sünnî dünyanın kabul ede-

meyeceği kimi düşünceler serdedebilmiştir. Sahabiler hakkında kullandığı ifadeler hoşgörü sınırını zorlayan kusurlar olarak değerlendirilebilir. Ayrıca yaşadığı çağ ve çevrenin etkisiyle Fransız sosyalistlerinden etkilendiği ve kimi yorumlarında bu etkinin izlerinin görüldüğü de söylenebilir.

Ali Şeriatî'nin de her insan gibi hata edebileceğini, hatalarının ve savaplarının sadece kendisini bağlayacağını okuyucunun takdir edebileceğine inanıyoruz. Fecr Yayınevi olarak, ölçümüzün Kur'an-ı Kerim ve onun numune-i timsali olan Hz. Peygamber (a.s) olduğuna inanıyor, Şeriatî de dahil bütün insanların bu ölçüler içinde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Onun her görüşünü onayladığımız halde eserlerini yayınlıyor, ama katılmadığımız görüşlerine de müdahale etmeyi uygun görmüyoruz. Çünkü böyle bir müdahalenin düşüncelerin doğru anlaşılmasına engel olacağı, bunun da hem yazar hem okur açısından bir hak ihlali sayılacağı kanaatindeyiz. Buna rağmen kimileri, tasvip etmedikleri düşüncelerden dolayı bilinçsiz okuyucuların olumsuz etkileneceği gerekçesiyle vebal alacağımızı düşünebilirler. Fakat biz, genelde Müslüman olmanın, özelde Şeriatî okuru olmanın, okuduğu her şeyi kabullenen değil, eleştiren bir seviye gerektirdiğini düşünüyoruz. Dolayısıyla bütün olumsuzluklarına ve kusurlarına rağmen Şeriatî'nin o engin birikiminin bizlere çok şey kazandırdığına ve kazandıracığına inanarak eserlerini külliyat olarak yayınlamaya karar vermiş bulunuyoruz. Buna paralel olarak hem Fars hem de Türk edebiyatına vukufiyetiyle temayüz etmiş mütercimlerden oluşan bir heyet oluşturarak eserlerin en az hata ile çevrilmesine de özen gösterdik. Bu nedenle tercüme, sadece söz konusu eserleri dağınık vaziyette sunulmaktan kurtarmayacak, Şeriatî okurunun liyakatsiz tercümelemelerden çektiği sıkıntıları da asgariye indirecektir.

Külliyattaki kitapların bazılarında yazara ait olmayan dipnotlar yer almaktadır, İran'daki Dr. Ali Şeriatî Eserlerini Derleme Bürosu tarafından eklenen notların sonunda (Derleyen), yayınevi-

miz tarafından ilave edilen notların sonunda (Fecr), mütercimlerin ilave ettiği notların sonunda ise (Çev.) ifadeleri kullanılmıştır. Bunların dışındaki dipnotlar Ali Şeriatî'ye aittir.

Bütün hassasiyet ve çabamıza rağmen, insan olmamız hasebiyle gözümüzden kaçan kusurlar olursa okurumuzdan özür diler, eleştirilerine müteşekkir kalırız. Bu vesileyle Şeriatî'ye Allah'tan rahmet diler; başta değerli mütercimler olmak üzere, editörlere, tashih ve redakte heyetine ve eserlerin sizlere ulaşmasında emeği geçen bütün dostlara gönülden teşekkür ederiz.

FECR YAYINEVİ

FARŞÇA YAYINCININ NOTU

Elinizdeki eser, Şehit Öğretmen Dr. Ali Şeriatî'nin 1350-1351 (1971-1072) yıllarında "İslambilim" adı altında Hüseyiniye-i İrşâd'da verdiği bir dizi dersi kapsamaktadır. Bu derslerin bazıları Şeriatî hayattayken kasetten metne aktarılarak yayımlanmış olup kitabı hazırlarken bunları esas olarak yararlandık. Şehit Muallim'in üzerinde çeşitli değişiklikler yaptığı bu metinler, yeniden kasetle karşılaştırılmış ve o zaman çeşitli nedenlerle çıkarılan bazı konular yeniden eklenmiştir. Geri kalan derslerde ise mevcut kasetlerden kaynak olarak yararlandık ve metinleri emanete tam riayet ederek metne aktardık. Ayrıca bazı derslerin sonunda Şehit Muallim, sorulan sorulara cevap vermiş veya zarurete göre bazı açıklamalar yapmıştır. Soru ve cevaplarla açıklamalar "Ekler" bölümüne alınmıştır.

"Tarih ve Dinlerin Tanınması" derslerinin devamı olan "İslambilim" dersleri, üç cilt halinde tanzim edilmiş olup İrşâd'da "İslambilim" adı altında anlatılanların tamamını içermektedir.

Son olarak, okuyucuların dikkatini aşağıdaki hususlara çekmek istiyoruz:

Şehit Muallimin nezaretinde tanzim edilen derslerde alt başlıklar aynen kullanılmıştır.

Bir kelime veya ifade eklenmesi durumunda bunlar [] köşeli parantez içerisinde verilmiştir.

Kasetten anlaşılmayan, hatta tahmin edilebilir bile olmayan kelimelerin yerleri ...* şeklinde gösterilmiştir.

Bu cilt Hüseyiniye-i Irşâd İslambilim derslerinden dokuz dersi ve iki bölümden oluşan ekler bölümünü içermektedir.

Söz konusu derslerin verilmiş tarihleri aşağıdaki gibidir:¹

On Dokuzuncu Ders 23. 4. 1351 (14 Temmuz 1972)

Yirminci Ders 30. 4. 1351 (21 Temmuz 1972)

Yirmi Birinci Ders 31. 6. 1351 (22 Eylül 1972)

Yirmi İkinci Ders 7. 7. 1351 (29 Eylül 1972)

Yirmi Üçüncü Ders 14. 7. 1351 (6 Ekim 1972)

Yirmi Dördüncü Ders 21. 7. 1351 (13 Ekim 1972)

Yirmi Beşinci Ders 5. 8. 1351 (27 Ekim 1972)

(25. dersin tarihi yaklaşık olarak verilmiştir.)

Yirmi Altıncı Ders 12. 8. 1351 (3 Kasım 1972)

Yirmi Yedinci Ders 19. 8. 1351 (10 Kasım 1972)

Şehit Muallim Dr. Şeriatî Külliyyatı Tedvin
ve Tanzim Bürosu

¹ Orijinal yayında on sekizinci ders bulunmamaktadır (Çev.)